

OBSAH

PREDHOVOR	5
---------------------	---

PRVÁ ČASŤ

PRÁVO A LOGIKA

1. Právo	7
2. Logika	8
2.1. Pojem logika	8
2.2. Dialektická logika a formálna logika	9
2.3. Dialektickologický a formálnologický prístup k právu	14
2.4. Pravdivosť a správnosť myslenia	15
3. Logika a právne myslenie	16
3.1. Právne myslenie	16
3.2. Právna logika	17

DRUHÁ ČASŤ

DIALEKTICKÁ LOGIKA V PRÁVNOM MYSLENÍ

1. Význam a miesto dialektickej logiky v právnom myslení	21
2. Princípy dialektickej logiky v právnom myslení	25
2.1. Klasifikácia princípov dialektickej logiky	25
2.2. Princíp objektívnosti poznania	26
2.3. Princíp všestrannosti zachytenia predmetu v myslení	27
2.4. Princíp skúmania rozporných stránok objektu	28
2.5. Jednota historického a logického poznania práva — princíp historizmu	29
2.6. Prechod od abstraktného ku konkrétnemu	31
2.7. Jednota teórie a praxe — pravdivosť poznania a kritérium pravdivosti poznania	33
3. Systém kategórií dialektickej logiky aplikovaných v právnom myslení	37
3.1. Význam kategórií dialektickej logiky pre právne myslenie	37
3.2. Podstata, obsah a formy práva	40
3.3. Kategória systém v práve	53
3.4. Všeobecné, zvláštne a jedinečné v práve	57

3.5. Možnosť a skutočnosť v práve	58
3.6. Nevyhnutnosť a náhodnosť v práve	61
3.7. Kategória kauzalita v práve	62
4. Aplikácia zákonov dialektiky pri skúmaní vývoja práva	64
4.1. Zákon jednoty a boja protikladov	64
4.2. Zákon vzájomného prechodu kvantitatívnych a kvalitatívnych zmien	68
4.3. Zákon negácie negácie	70
5. Niektoré otázky využitia dialektickej logiky pri tvorbe, inter- pretácii a aplikácii práva	70

TRETIA ČASŤ

FORMÁLNA LOGIKA V PRÁVNOM MYSLENÍ

PRVÝ ODDIEL: VŠEOBECNÝ VÝKLAD O FORMÁLNEJ LOGIKE	75
1. Formálna logika, pojem a triedenie	75
1.1. Veda o formách ľudského myslenia	75
1.2. Sémantický a syntaktický aspekt logiky	76
1.3. Deduktívne a induktívne myslenie	76
1.4. Druhy logiky	77
2. Obor úvahy	78
3. Obor úvahy právo	80
4. Jazyk ako prostriedok dorozumievania	82
4.1. Prirodzený jazyk	82
4.2. Právny jazyk	83
5. Logický jazyk	84
5.1. Symbolický jazyk	84
5.2. Metajazyk	85
5.3. Znaký a výrazy	86
5.4. Názvy	88
5.4.1. Vyjadrovanie de re a de dicto	88
5.4.2. Designácia, význam, zmysel	88
5.4.3. Vlastné mená	90
5.5. Konštanty a premenné	91

DRUHÝ ODDIEL: KLASICKÁ LOGIKA V PRÁVNOM MYSLENÍ	93
--	-----------

PRVÁ HLAVA: VÝROKOVÁ LOGIKA A TEÓRIA PRÁVNEJ ARGU- MENTÁCIE	93
--	-----------

I. Výroky	93
1. Pojem výrok	93
2. Jazyk výrokovkej logiky	95

3. Logické formuly	97
4. Funkcie pravdivosti a matice pravdivosti	98
5. Zložené výroky a ich matice	100
5.1. Negácia	100
5.2. Kumulácia a alternatíva	103
5.2.1. Kumulácia (konjunkcia)	103
5.2.2. Alternatíva	104
5.2.3. Kumulácia s alternatívnymi podmienkami	110
5.3. Podmienkové vety v právnom myslení	110
5.3.1. O podmienkových vetách všeobecne	110
5.3.2. Dostatočné podmienky (implikácie)	112
5.3.3. Nutné podmienky (replikácie)	114
5.3.4. Nutné a zároveň dostatočné podmienky (ekvivalencia)	115
5.4. Presúvanie podmienok	115
5.5. Tranzitívnosť implikácií	117
6. Zameniteľnosť rovnocenných zložených výrokov	117
7. Niektoré zákony výrokovej logiky	118
7.1. Zákon dvojitej negácie	118
7.2. Zákony týkajúce sa konjunkcie a alternatívy	119
7.3. Zákony týkajúce sa implikácie	120
8. Úsudky výrokovej logiky	121
8.1. Pojem a význam úsudku	121
8.2. Hypoteticko-kategorický úsudok	122
8.3. Alternatívny úsudok	123
8.4. Dilema	125
9. Antinómie a paradoxy výrokovej logiky	126
 II. Teória právnej argumentácie	130
1. Výklad právnych textov	130
2. Osobitné argumenty právnej logiky	132
2.1. Eliminácia	132
2.2. Argumentum a simili a argumentum a fortiori	134
2.2.1. Všeobecný charakter argumentu a simili a argumentu a fortiori	134
2.2.2. Argumentum a simili (per analogiam)	136
2.2.3. Argumentum a fortiori	138
2.3. Reductio ad absurdum (ad impossibile)	139
3. Rozširujúci a zužujúci výklad	142
 DRUHÁ HLAVA: PREDIKÁTOVÁ LOGIKA	144
1. Základné pojmy	144
2. Vlastnosti	148

2.1. Všeobecne o vlastnostiach	148
2.2. Právne vlastnosti	148
3. Vytváranie výrokov z výrokových foriem s predikátmi	150
3.1. Spôsob vytvárania výrokov	150
3.2. Contradictio in adiecto (in subiecto)	150
4. Kvantifikátory	152
4.1. Všeobecný a čiastočný kvantifikátor	152
4.2. Interpretácia všeobecného kvantifikátora	152
4.3. Interpretácia čiastočného kvantifikátora	153
4.4. Zákon prevoditeľnosti kvantifikátorov	154
5. Predikátová logika s identitou	156
6. Subjektovo-predikátové vzťahy	158
7. Úsudky z S-P výrokov	159
7.1. Druhy úsudkov z S-P výrokov	159
7.2. Bezprostredné dôsledky	160
7.3. Základy sylogistiky	163

TRETIA HLAVA: LOGIKA TRIED 168

1. Pojem trieda	168
2. Prvky triedy	169
3. Neprázdne a prázdne triedy	171
4. Vzťahy medzi triedami	172
4.1. Rovnosť a nerovnosť tried	172
4.2. Inklúzia tried	173
4.3. Incidentnosť tried	175
4.4. Disjunktnosť tried	175
5. Operácie s triedami	176
5.1. Vytváranie doplnku	176
5.2. Zjednotenie tried	177
5.3. Prienik tried	178

ŠTVRTÁ HLAVA: LOGIKA VZŤAHOV 182

1. Všeobecne o vzťahoch	182
1.1. Vzťahy	182
1.2. Inverzné vzťahy	184
2. Právne vzťahy	184
3. Prázdne vzťahy a univerzálne vzťahy	186
4. Všeobecné vlastnosti vzťahov	187
4.1. Reflexívnosť vzťahu	187
4.2. Symetria vzťahu	188
4.3. Tranzitívnosť vzťahu	189
4.4. Súvislosť vzťahu	189

5. Vzťahy vzťahov a operácie so vzťahmi	190
5.1. Vzťahy vzťahov	190
5.2. Operácie so vzťahmi	191
TRETÍ ODDIEL: NEKLASICKÉ LOGIKY V PRÁVNOM MYSLENÍ	192
PRVÁ HLAVA: VŠEOBECNE O NEKLASICKÝCH LOGIKÁCH . .	192
DRUHÁ HLAVA: DEONTICKÁ LOGIKA	196
1. Predmet deontickej logiky	196
2. Pojem norma, osobitne právna norma	196
3. Norma a normatívna veta	200
4. Norma a logika — problém pravdivosti noriem	201
5. Logická štruktúra právnych noriem	209
6. Modality normatívnosti	215
7. Právnornormatívne úsudky a ich deontickologická analýza . .	218
TRETIA HLAVA: ALETICKÁ LOGIKA	226
1. Pojem a druhy aletických logík	226
2. Vzťah aletickej a deontickej logiky	230
3. Vzťah aletických a právnornormatívnych modalít	233
ŠTVRTÁ HLAVA: LOGICKÁ TEÓRIA OTÁZOK	238
1. Význam logického skúmania otázok a odpovedí	238
2. Pojem, druhy a štruktúra otázok	239
2.1. Pojem otázka	239
2.2. Druhy otázok a ich štruktúra	244
2.3. Presupozícia otázky	247
3. Pojem, druhy a štruktúra odpovedí	248
3.1. Pojem odpoveď	248
3.2. Druhy a štruktúra odpovedí	249
4. Logika otázok	250
5. Aplikácia poznatkov logickej teórie otázok v oblasti práva . .	251
PIATA HLAVA: PRAVDEPODOBNOSTNÁ LOGIKA	255
1. Pojem pravdepodobnosť	255
2. Rôzne koncepcie pravdepodobnosti	256
3. Výstavba pravdepodobnostnej logiky	258
4. Základy matematickej teórie pravdepodobnosti	260
5. Metodické otázky využitia pravdepodobnostnej logiky v práv- nej vede a v právnej praxi	260
5.1. Pravda a pravdepodobnosť v právnom myslení	260
5.2. Induktívna inferencia	261

5.3. Subjektívna pravdepodobnosť	263
5.4. Pravidlá rozhodovania za neistoty	264
ŠIESTA HLAVA: LOGIKA HMLISTÝCH MNOŽÍN	266
1. Úvodný výklad	266
2. Charakteristika problému	266
3. Základné pojmy teórie hmlistých množín	270
4. Fuzzy logika	273
5. Metodológia využitia hmlistých množín v právnej vede	282
5.1. Všeobecné úvahy	282
5.2. Sémantická neostroť v právnych textoch	284
5.3. Pokusy aplikovať teóriu hmlistých množín v právnom usudzovaní	288
5.4. Aplikácia teórie hmlistých množín v metaprávnych oblastiach	290
ŠTVRTÝ ODDIEL: NORMATÍVNA REGULÁCIA	292
1. Charakter normatívnoregulačného procesu	292
2. Prvky normatívnoregulačného procesu	295
2.1. Systém normatívnej regulácie	295
2.2. Jednotlivé prvky a ich vzťahy	297
2.3. Spätné väzby a ciele regulácie	303
3. Zobrazenie normatívnych javov	304
4. Normatívne pôsobenie	308
4.1. Fázy normatívneho pôsobenia	308
4.2. Prvá fáza	310
4.3. Druhá fáza	314
4.4. Tretia fáza	318
5. Zosilňovanie regulácie a jeho vplyv na štruktúru normatívneho systému	321
POZNÁMKY	325